

VERMIST@HEKLA

DE KLUTS KWIJLT

*Tekst Saskia Van Puyvelde
Fotografie Lavinia Wouters*

EDEGEM – Vrijdagavond 21 uur. Bomp is nog niet teruggekeerd naar zijn kamertje in het rusthuis en de verpleegkundige maakt zich zorgen. Bovendien is ze op dat uur het enige personeelslid. Ze belt naar de politie en die komt ter plaatse, met een resem vragen waarop de dame niet meteen een antwoord weet. “65 procent van die mensen houdt zich in de instelling zelf op”, vertelt hoofdinspecteur Patrick Crabbé van de politiezone Hekla (Hove/Edegem/Kontich/Lint/Aartselaar). “Ze zitten nietsvermoedend in andermans kamer, in de rokersruimte, in de toiletten, in het verwarmingskot ... Na een kleine zoekactie zijn ze gauw terecht, maar wat als ze niet gevonden worden en de verdwijning plots ‘onrustwekkend’ wordt? Dan is het handig dat er al een heleboel informatie over de betrokkene voorhanden is, informatie die enkel moet worden aangevuld met de laatste details zoals de kledij van die dag. In 2006 heeft het Antwerpse Expertisecentrum Dementie Orion ons gevraagd of de politie eigenlijk wel weet hoe ze met dementerenden – we noemen ze liever ‘dwalende’ personen – moet omgaan. Dat wisten we inderdaad niet en zo is het project ‘vermist@hekla’ ontstaan, een project dat de politie samen rond de tafel heeft gebracht met relevante partners zoals rust- en verzorgingstehuizen, ziekenhuizen, woon- en zorgcentra, de Cel vermiste personen (zie kaderstuk p. 6), Child Focus enz. Ook jongeren lopen weg uit instellingen, maar deze problematiek ligt toch een tikkeltje anders: ze gaan bijvoorbeeld niet doodvriezen omdat ze in een beek zijn gevallen. Vanuit de noodzaak om snel en efficiënt te kunnen optreden, waren de instellingen zelf vragende partij voor het opmaken van een standaarddocument, dat gegevens samenbrengt die van belang zijn om een zo volledig mogelijk profiel op te maken.”

Ondergaande zon

Als er zich nu nieuwe patiënten bijvoorbeeld in een rusthuis inschrijven, wordt er onmiddellijk gevraagd of ze in het project willen instappen. “Als er iemand verdwijnt, zoekt het personeel van de instelling

Cijfers van de Cel vermiste personen van de federale politie tonen aan dat er de laatste vier jaar een toename is van het aantal verdwenen bejaarden. Het vlot en efficiënt oplossen van de verdwijning van deze bijzonder kwetsbare mensen vraagt een inspanning van diverse partners. Zo heeft de politiezone Hekla meegewerkt aan een systeem om ogenblikkelijk te reageren en geen details verloren te laten gaan.

638 KEER INGESCHAKELD

De voorbije vier jaar hebben de lokale politiezones 638 keer de Cel vermiste personen ingeschakeld bij de verdwijning van bejaarden (ouder dan 70 jaar). 504 van hen zijn levend teruggevonden, 126 personen waren overleden en 8 mensen zijn nog steeds zoek.

zelf tijdens een half uur en meestal zijn de bewoners dan wel weer terecht”, zegt hoofdinspecteur Crabbé. “Maar als ze binnen de dertig minuten niet gevonden worden, dan wordt het document naar de politie doorgestuurd, samen met een foto. Alle personeelsleden van de politiezone krijgen deze informatie op hun pc. Bovendien wordt de wachtofficier telefonisch verwittigd, om zeker te zijn dat we de informatie niet mislopen. Hij heeft onmiddellijk zicht op het profiel van de vermiste en laat de gerichte opsporing meteen starten. Alle instellingen werken zeer goed mee, omdat de familie vaak veel geld betaalt voor het verblijf en er niet mee kan lachen als ‘de bomma’ plots niet meer in haar kamer zit.” Hoe meer informatie de politie over de verdwenen persoon krijgt, hoe makkelijker de zoektocht. Meestal worden deze mensen binnen de twee uur gelokaliseerd. Uit cijfers blijkt dat 90 procent zich in een straal van twee kilometer bevindt rond de plek waar de vermiste het laatst werd gezien en verder is de vindplaats vaak gelinkt met het verleden: een geliefde die op het kerkhof om de hoek begraven ligt, een vroegere werkplaats ... “Zo is er het geval van een man uit Essen die vroeger 40 jaar lang nachtdienst had in Puurs”, besluit Patrick Crabbé. “Wel, iedere avond, bij zonsondergang, verliet hij zijn instelling en nam hij de trein. In het station bleef hij dan verweesd achter. Van dat soort zaken zijn we maar beter op de hoogte, als we iemand snel willen terugvinden.” Het systeem werpt zijn vruchten af. Van de Koning Boudewijnstichting krijgt het project nu financiële steun, waarmee bijvoorbeeld folders ontworpen zijn. Bedoeling

...

is om deze ervaring met zoveel mogelijk belanghebbenden te delen. Daarom schrijft de werkgroep momenteel een boekje dat zich op heel de Vlaamse zorgsector richt. Om ook andere politiezones te bereiken, staat het project 'vermist@hekla' als *good practice* beschreven op www.infozone.be. Ook op de website van de politiezone Hekla vindt u meer info, zoals het volledige draaiboek: www.hekla.be. ■

..... “WIJ ZIJN VRAGENDE PARTIJ”

“Een paar jaar geleden zagen we een toename van het aantal verdwenen bejaarden”, zegt commissaris Alain Remue, hoofd van de Cel vermiste personen van de federale politie. “Deze mensen zijn bijzonder kwetsbaar, hebben een geringe weerstand en een aantal beperkingen. Als ze bijvoorbeeld vallen, geraken ze niet altijd recht en als ze voor een hindernis staan, beseffen ze vaak niet dat ze gewoon rechtsomkeer kunnen maken. Sommigen vriezen dood omdat ze niet tijdig worden teruggevonden. Verdwijningsdossiers met bejaarden leren ons dat de inzet van grote middelen zoals een helikopter, honden en duikers niet altijd noodzakelijk is.

65 procent van de verdwenen bejaarden zit gewoon in de instelling zelf verstopt en 90 procent bevindt zich in een straal van twee kilometer rondom de plaats waar hij het laatst is gezien. Het was dus noodzakelijk dat de politie de zorgcentra bij het project zou betrekken: zij kunnen op voorhand al een goeie beschrijving opmaken van de bejaarde, een deftige foto voorzien, bepaalde gewoontes neerschrijven enz. Maar ook een grondplan van het rusthuis bijvoorbeeld lost veel op. Waar bevinden zich de deuren die net vandaag een tijdje hebben openstaan voor onderhoud, ... De resultaten liegen er niet om: de politiezone Hekla neemt nu veel minder contact op met ons! Bovendien lost het zorgcentrum zelf de verdwijning vaak al op, voordat de politie moet worden ingeschakeld. Als Cel vermiste personen zijn we vragende partij voor zo'n samenwerking tussen politie en zorgsector, want de verdwijning van bejaarden is een federaal probleem: overal in het land zijn er bejaarden en door de vergrijzing van de maatschappij komen er ook steeds meer bij.”

Ondertussen loopt er ook in de politiezone Vlas (Kortrijk/Kuurne/Lendeledede) een project, op net dezelfde manier als in de politiezone Hekla. Verder hebben de politiezones Sint-Niklaas, Gent en Regio Rhode & Schelde hun interesse betoond.

“ Patrick Crabbé

90 procent van de vermisten bevindt zich in een straal van 2 kilometer rond de plaats waar hij/zij laatst gezien is. De vindplaats is vaak gelinkt met het verleden